

A photograph of a forest scene with a large tree trunk and green foliage. A semi-transparent text box is overlaid on the image.

V souladu se Zákonem o lesích 289/1995 Sb., § 1: „zachování lesa tvořícího nenahraditelnou složku životního prostředí“; § 50: „**Ministerstvo životního prostředí** v rámci výkonu vrchního státního dozoru **dozírá**, jak orgány státní správy, právnické a fyzické osoby dodržují ustanovení tohoto zákona, předpisů vydaných k jeho provedení a rozhodnutí vydaných na jeho základě. Je **oprávněno ukládat opatření k odstranění zjištěných nedostatků**.“

Ve shodě se shora uvedenou dikcí zákona považují autoři dále uvedené strategie za klíčový předpoklad zvládnutí kůrovcové kalamity jednotný postup obou ministerstev (MŽP a MZe). Hnutí Život z.s. předkládá tento materiál oběma ministerstvům a požaduje okamžitý postup jednání v zájmu zachování lesů a životního prostředí občanů ČR.

Charakteristika současného stavu kalamity: momentálně je kůrovcem (kalamitní hmyz dle vyhlášky 101/1996 Sb.) ohroženo až 500 tisíc hektarů lesa, 180 miliónu m³ dřeva a až 49 miliónu m³ vody, která je obsažena v pletivech těchto dosud žijících stromů. Živý les tohoto rozsahu ochlazuje Českou republiku v parném dni výkonem 720 GW (300x JETE). Důsledkem probíhající kalamity tedy není pouze úbytek chřadnoucích či nepůvodních smrčín, nebo ztráta hodnoty sortimentu dřeva v rozsahu až 144 mld. CZK. Důsledkem kalamity je také skokové ohřívání zemského povrchu způsobující prohlubování ničivého sucha se všemi důsledky, které můžeme již v tomto roce evidovat na krajině a jejích obyvatelích.

Návrh strategie 2018-2020 k zastavení kůrovcové kalamity v České republice

1) Zajištění odbytu dřeva:

z důvodu kolabujícího odbytu kalamitního dřeva dochází k jeho skladování do doby dovolující vývoj další generace kůrovce, který tak zůstává ve svém vývoji de facto nepostížen a naopak se na skladovaném dříví urychleně množí. Dle transparentních výsledků firmy LČR s. p., bylo v roce 2017 z celkového množství kůrovcového dříví účinně asanováno pouze 13% (!). Zajištění efektivního odbytu je klíčovým problémem celé kůrovcové kalamity.

Již nyní se v Česku vyskytují firmy, které dokáží v lese na odvozním místě nakládat dřevem lodní kontejner (dle požadavku dodávky je dřevo např. asanováno insekticidem), který se v lese zavře a otevře se až v Číně.

Je nutné zajistit (nasmlouvat) dodávky do každého zahraničí, kde je hlad po dřevě – je nutné zainteresovat i Ministerstvo průmyslu a obchodu a aplikovat příslušné mezinárodní dohody. Jako nejefektivnější se nabízí transport dřeva dráhou (ČD Cargo) do námořních přístavů Rotterdam, Antverpy, Hamburk, Bremen-Bremerhaven adal. v nakládce dle specifikace kontraktu (nejčastěji lodní kontejner); distribuce námořní plavbou

2) Zavedení jednotného výkupu kalamitní suroviny

Zajištění požadovaného odbytu se neobejde bez vůdčí úlohy státu, který může např. v rámci vyhlášení nouzového stavu zavést opatření jsoucí jinak v rozporu se zákonem o veřejných zakázkách. Tento zákon momentálně blokuje aktivní účast státního podniku LČR s. p. v otázce výkupu dřeva od dalších vlastníků.

Navržená cenová politika výkupu (odpovídá situaci na trhu dřívím 3Q/2018):

- a) dovezeno bez kůry – výkup 1.100,- CZK (běžně 900-1.000 CZK)
- b) dovezeno s kůrou -výkup 1.750,- CZK (běžně 1.600 CZK)

3) Zřízení akumulčních středisek na železniční dopravní cestě v počtu cca 5/kraj.

K zajištění nutného včasného soustředění kalamitní hmoty je nutné zřídit logistická centra na nejefektivnější a nejekologičtější dopravní tepně – železnici.

Výkon středisek by měl být následující: akumulace, asanace a výkup kalamitní hmoty od všech vlastníků lesa. Cena suroviny postižené kůrovcem klesla na současném trhu na hodnotu nejhoršího sortimentu (palivové dřevo) – to vyvolává rezignaci vlastníků lesa na časnější zpracování a dále zhoršuje celkově již velmi špatnou otázku asanace.

4) **Moratorium - tj. odklad a zmrazení - na vyhlášení nových bezzásahových území a "Zvláště chráněných území", včetně "Evropsky významných území", na dobu 10 roků v oblastech se zastoupením smrkových porostů nad 20%.**

- Bezzásahové zóny představují riziko další eskalace kůrovcové kalamity, protože se v nich neprovádí fytosanitární opatření. Ochrana přírody musí pochopit, že je v zájmu všech občanů ČR, aby zůstalo zachováno, co možná největší množství vitální lesů, které zabezpečují hydrologický a klimatický chod životního prostředí občanů ČR.

- Nepřistoupení do certifikačního systému FSC u Lesů české republiky, s.p. a u Vojenských lesů a statků, s.p., který nutí k vyhlášení bezzásahových lesů.

- Podmínkou pro zastavení kůrovcové kalamity v Plzeňském a Jihočeském kraji v dalších letech, je nezvyšování bezzásahových území v NP Šumava (návrh nové zonace bude na MŽP předán v listopadu 2018).

5) **Otevřít širší tematickou diskusi o kompetencích MŽP a MZe deklarující zájem na zachování lesů v České republice. Popsat chyby minulosti a navrhnout koncepční změny ve fungování sekčních organizací (LČR, ČIŽP, AOPK, ÚHÚL).**

Jako závadné a současný kalamitní stav v lesích spolu zapříčiňující se ukázala řada změn v lesním hospodářství, které je nutné revidovat, mj.:

MZe vystupuje jako nesvéprávný a podřízený orgán vůči MŽP, lesním akciovým společnostem, ÚHOS, MPO. Přes svoji erudici a kompetenci se MZe chová se jako podřízený orgán vůči MŽP při projednávání zákona o Ochrane přírody a krajin č. 114, (např. při zavádění rizikových postupů ponechávání nezpracované hmoty při úmyslných těžbách, při vytváření bezzásahových ploch a při šíření kůrovce z nich do blízkého i vzdáleného okolí)

Nebyly zajištěny podmínky a vynuceno dodržení pravidel lesního hospodářství:

- a)** oborně nebyl zvládnut přechod na harvestorovou techniku, která sice přinesla vyšší produktivitu při těžbě, způsobech měření a evidence dřeva, nezvládla těžbu jednotlivě kůrovcem napadených stromů
- b)** v době kůrovcové kalamity nebylo zajištěno odkorňování, které je nejúčinnějším a zároveň nejekologičtějším způsobem asanace
- c)** bylo připuštěno prodloužení lhůt ke zpracování a tím další vyrojení brouka
- d)** nebylo zajištěno zpracování „brouka“ v terénech, kam harvestory nemohou
- e)** bylo připuštěno ponechávání napadeného zpracovaného dřeva v lese a na OM
- f)** byl připuštěn rozvoz kůrovcem napadeného dřeva do všech krajů republiky
- g)** bylo připuštěno velkoplošné proředění lesů a jeho ohrožení větrem a sněhem
- h)** nebyl dostatečně deklarován kritický postoj k různým více než 20 pavědeckým teoriím, které vznik kůrovcové kalamity velebily a zdůvodňovaly (v současnosti glorifikace pojmů „divočina“, dřívě množení přirozených nepřátel „přátel“ lesa, apod.)

V zájmu životního prostředí České republiky, koncepční materiál k dalšímu jednání o účinné asanaci kůrovcové kalamity v České republice připravili, níže podepsaní zástupci Hnutí Život z. s.

V Českých Budějovicích, Čkyni, Sušici a Praze 26. 9. 2018

Ing. Ivo Vicena CSc.

Ing. Vladimír Říha

Ing. Jiří Štich

Petr Martan

Ing. Martin Klewar

Tento materiál Hnutí Život z.s. www.hnutizivot.cz byl předložený MŽP, Ing. Vladimíru Dolejskému PhD., pověřenému k zastupování pana ministra Mgr. Richarda Brabce v dotčeném jednání dne 22. 8. 2018 v Praze Vršovcích, v sídle MŽP; dále byl předložený Mgr. Patriku Mlynáři, pověřenému k zastupování pana ministra zemědělství Ing. Miroslav Tomana, CSc. dne 26.9.2018.

k bodu 3 na straně 2:

Režim akumulčního střediska: Výkup kalamitního dřeva: novela vyhlášky 101/1996 Sb. (o ochraně lesa) – dřevo bez kůry může zůstat v lese – jedná se o staré souše nebo nové, ale kůrovcem již opuštěné souše, řůry dřeva i při nejlepší předchozí snaze jsou ale směsné – obsahují dřevo bez kůry i ještě s kůrou.

Dále je nutné zajistit vybavit akumulční střediska vysokokapacitní odkorňovací technikou (stacionární odkorňovače – výkon 1-3 m³/min), mobilní odkorňovače (nástavba na kamión – výkon 1-2 m³/min). Cena: stacionární odkorňovač 0,7 mil. CZK, mobilní odkorňovač (včetně kamiónu) 7 mil. CZK.

příklad odkorňovačů:

odkorňovač na nákladním autě: <https://www.youtube.com/watch?v=wlnMYbn1MI8>

stacionární odkorňovač 2m³/1 minutu: <https://www.youtube.com/watch?v=lfKjqjEgWUk>

jiný stacionární odkorňovač: <https://www.youtube.com/watch?v=dTcyzGikRrI>

další stacionární odkorňovač: <https://www.youtube.com/watch?v=ovGGaCwRzFM>

odkorňovací hlavice na harvestoru: https://www.youtube.com/watch?v=TxQ_yceZaCk

stacionární odkorňovač, Ukrajina, cca 2m³/minutu:

<https://www.youtube.com/watch?v=H5hjxQ2xuU>

stacionární odkorňovač, Amerika (asi), cca 4 m³/minutu:

<https://www.youtube.com/watch?v=ZlhCaowMvuQ>

hromadné odkorňování slabšího materiálu, cca 1 m³/minutu:

<https://www.youtube.com/watch?v=rS-UDt7a7WI>

mobilní odkorňovač, cca 3 m³/minutu: <https://www.youtube.com/watch?v=NK8d0GUejzo>

Personál akumulčních středisek: vedoucí středisek – důstojníci Armády České republiky a Hasičského záchranného sboru (jsou zvyklí a **u m í** velet)

Další personál střediska - zaměstnanci státu z lesnických organizací: LČR – revírníci odborné správy lesů (OSL) – běžně vykonávají pouze dohled nad činností **n**estátních vlastníků lesa – možnost plynulého přemístění na novou pracovní pozici bez hrozby akutního výpadku systému (z větší části vysokoškolští absolventi); zaměstnanci ÚHÚL (inženýrská organizace – možnost plynulého přemístění části personálu bez hrozby akutního výpadku systému)

